

Eindelijk goedkope zonnepanelen – is het weer niet goed

Middenin de crisis bloeit de markt voor zonnestroom. Maar hoe lang nog? Brussel dreigt met sancties tegen de goedkope Chinese panelen.

Door onze redacteur
RENÉE POSTMA

Het is altijd wat in de wereld van de zonnepanelen, zegt de ondernemer. Of de panelen zijn te duur, of er is gedoe met subsidies, of erger nog: je wordt plotseling middelpunt van een handelsoorlog met China, net op het moment dat de zonnestroom in Nederland begint te lopen.

De Europese Commissie overweegt een heffing van gemiddeld 47 procent in te voeren op alle zonnepanelen uit China. Het argument is dat die panelen onder de kostprijs worden aangeboden. Gedumt.

Chinese fabrikanten zouden al 80 procent van de panelenmarkt in Europa hebben veroverd, terwijl Europese fabrikanten hun deuren moeten sluiten. Brussel wil Beijing minder ruimte geven: de Europese industrie moet beschermd worden tegen het Chinese zonnegeweld.

Maar is dat wel zo? Aan de Chinese zonnepanelen wordt in Europa op dit moment verrassend goed verdiend. In Nederland maakt de bedrijfstak een spectaculaire groei door. „Deze sector draait als een tierelier”, stelt Peter Desmet vast. Hij is eigenaar van Solarclarity in Weesp, groothandel in zonnepanelen.

Desmet, een veertiger, is vijf jaar bezig. Hij had afgelopen jaar een omzet van 15 miljoen euro en biedt 24 mensen werk. Dit jaar zal de omzet misschien wel verdubbelen. Of niet, als de Europese Unie strafheffingen gaat opleggen aan de Chinese panelen.

De Nederlandse zonnestroomrevolutie is laat op gang gekomen. Terwijl Duitsland, Spanje, Italië en Groot-Brittannië grote gesubsidieerde projecten startten, bleven de Nederlandse daken nog leeg. De panelen waren te duur, de stroom uit de traditionele bronnen (kolen, olie, gas) was goedkoper.

Maar vorig jaar veranderde dat. Dankzij de Chinese zonnepanelen. Begin 2012 bleek dat het goedkoper was geworden om stroom zelf op te wekken dan af te nemen van het net. Middenin de economische crisis bloeide de markt voor zonne-energie op.

Desmet, die behalve eigenaar van Solarclarity ook bestuurslid is van de Europese belangenorganisatie AFASE (Alliance For Affordable Solar Energy), pakt een stuk papier en tekent de groei. In 2010 werd in Nederland ongeveer 20 megawatt (MW) aan zonnestroom geïnstalleerd. In 2011 was dat al 60 MW, en in 2012 – het jaar dat zonnestroom goedkoper werd dan netstroom – werd er een capaciteit van 170 MW geplaatst.

De verwachting voor dit jaar is 350 MW. Dat is allemaal nog niks vergeleken bij de 32.000 MW aan zonnestroom-

vermogen die inmiddels in Duitsland is opgesteld, maar het is wel een impuls voor de Nederlandse economie.

Aannemers, loodgieters, elektrotechnische installatiebedrijven die zuchten onder de crisis in de bouw, hebben zich massaal op de installatie van zonnepanelen gestort. Dankzij de Chinese panelen kunnen ze het hoofd voor dit moment boven water houden. Maar de onderlinge concurrentie is groot en de marges worden steeds kleiner. Zij zitten absoluut niet te wachten op een Europese heffing die de Chinese panelen duurder maakt.

Het aanbod is groot, maar ook de vraag neemt snel toe. De familie Van Ruiswijk in Veenendaal heeft dit voorjaar panelen laten plaatsen op de schuur. Uit financiële overwegingen. Van de bank kregen ze nauwelijks nog rente op hun spaargeld; een investering in zonnestroom zou een rendement van minstens 10 procent opleveren, zo rekenden Rick van Manen en Eric van Doorn voor.

Van Manen en Van Doorn zijn de eigenaren van het bedrijf Enersolar, eveneens in Veenendaal. Ze plaatsten 22 panelen bij Van Ruiswijk. De twee 25-jarige hts'ers profiteren volop van de geruisloze zonnestroomrevolutie. Zij hebben acht mensen in dienst en verwachten dit jaar een omzet te draaien van 2,5 miljoen euro.

Tot nog toe is de prijs van de panelen elk jaar met een procent of twintig gezakt, terwijl het rendement van de panelen juist met een procent of twintig toenam. En ja, ook hier komen alle panelen uit China. In het kantoor staan grote blauwe panelen naast gitzwarte panelen. Voor de kenner: de blauwe zijn polykristallijn, de zwarte monokristallijn. Allemaal krijgen ze een 'opbrengstgarantie' van 25 jaar mee.

“Ik ben op dit moment de hele dag bezig met de inkoop van zonnepanelen en met niets anders”

Peter Desmet, groothandel Solarclarity

“De Europese Commissie overweegt een importheffing in te voeren op alle zonnepanelen uit China wegens prijsdumping”

Karel De Gucht, eurocommissaris Handel

Ook bij Enersolar merken ze dat er onrust is op de markt. Sinds begin maart geldt er een registratieplicht voor zonnepanelen uit China bij binnenkomst in het land. Als Europa besluit tot een importheffing, dreigt er een naheffing met terugwerkende kracht tot 6 maart.

Van Manen en Van Doorn merken dat de aanvoer van de omstreden panelen stopt. De Chinese producenten houden hun voorraden vast, of verkopen ze liever elders. „De Chinezen dekken zich in”, zegt Van Manen. De prijzen stijgen nu al. De concurrentie zal harder worden.

Volgens groothandelaar Desmet zijn de prijzen dit jaar al met 20 procent gestegen. De toevoer is drastisch verminderd. De panelen worden schaars. „Ik ben op dit moment de hele dag bezig met de inkoop en met niets anders.”

Desmet vreest dat de geplande heffingen banen gaan kosten in Europa, ook in Nederland. De belangenorganisatie AFASE noemt een getal van 242.000 banen in heel Europa. Dat getal wordt heftig bestreden door voorstanders van heffingen, zoals de Duitse producent van zonnepanelen SolarWorld.

Eind mei besluit de antidumpingcommissie van de Europese Unie of de heffingen inderdaad worden ingevoerd. Als dat het geval is, zal de maatregel eerst (vanaf juni) tijdelijk zijn en pas in december definitief worden. „Het zal dus nog maanden onzeker blijven”, zegt Desmet. Hij gaat ervan uit dat de Chinezen dan allang een andere route zullen hebben gevonden voor hun producten, al dan niet via Europa.

Als Europa voor straf importheffingen oplegt, zullen Chinese fabrikanten de prijzen van hun zonnepanelen dramatisch zien stijgen

Ash Sharma, onderzoeksbureau IHS

32.000

In Nederland was vorig jaar 170 MW aan vermogen voor zonnestroom geïnstalleerd. In Duitsland voor 32.000 MW.

„Deze sector draait als een tierelier.”

Foto NRC
Handelsblad,
Rien Zilvold

China's held

Inkrimpelingen, faillissementen – geen dag zonder slecht nieuws over Chinese producenten van zonnepanelen.

Door onze correspondent
OSCAR GARSCHAGEN

De nieuwe helden van de Chinese economie, de makers van zonnepanelen, verkeren in grote moeilijkheden. De dreigende strafheffingen van de Europese Commissie op zonnepanelen voor de Europese markt komen bovenop de problemen – hoge schulden, overcapaciteit, dalende subsidies – waar mee de 500 Chinese bedrijven al kampten.

Geen week passeert zonder faillissementen, grote saneringen en ander slecht nieuws voor een sector waar de staatsmedia een paar jaar geleden nog lyrisch over schreven: de nieuwe technologiekampioenen zouden rood China groen doen uitslaan en tegelijkertijd voor nieuwe rijkdom zorgen.

Analisten, in en buiten China, voorspellen dat Chinese zonnepanelenmakers verstoten worden van hun belangrijkste afzetmarkt als de strafheffingen wegens prijsdumping worden ingevoerd. Dat bedreigt, blijkt uit verschillende onderzoeken, zo'n 400.000 banen in China en nog eens zo'n 240.000 banen bij installateurs in Europa.

„Als de strafheffingen in werking treden, zullen de Chinese fabrikanten de prijzen van hun producten dramatisch zien stijgen. Zij kunnen die prijsstijgingen niet absorberen, want de meeste bedrijven zitten diep in de schulden of werken al met flinterdunne marges”, schrijft Ash Sharma van het onderzoeks- en adviesbureau IHS in een deze week verschenen rapport over de fragiele staat van de zonnepanelenbranche in China.

Dat er al sprake is van een crisis blijkt uit het feit dat Suntech, tot voor kort de mondiale marktleider, failliet is gegaan en dat veel op de beurzen van Hongkong en New

York genoteerde bedrijven zijn gestopt met het publiceren van kwartaal- en jaarcijfers.

Verlaging van de subsidies wordt door de Chinese autoriteiten uiteraard gebruikt om een handelsconflict met de EU af te wenden. Wederzijdse problemen oplossen via onderhandeling, is de lijn die Beijing heeft gekozen om een botsing met Brussel te vermijden.

China – bedrijven en autoriteiten – krijgt daarbij opvallend veel steun van Europese bedrijven en van de Duitse kanselier Angela Merkel, die vreest dat de ramkoers van de Europese Commissie de uitstekende Chinees-Duitse verhoudingen zal verstoren.

Dat laatste zal zeker gebeuren als de Europese Commissie ook de twee internationale sterren van het Chinese particuliere bedrijfsleven – de IT-multinationals Huawei en ZTE – gaat onderzoeken op prijsdumpingpraktijken. Dat zal in Beijing worden opgevat als een handelspolitieke oorlogsverklaring en voor Europa zeer kostbaar uitpakken, aldus de staatskrant *Global Times*.

Eveneens opmerkelijk is dat in China niet keihard wordt ontkend dat de panelenmakers (en andere hightechbedrijven) de afgelopen jaren direct en indirect door de nationale en provinciale overheden zijn geholpen. Vaak werd (en wordt) die steun gegoten in de vorm van gratis of goedkope leningen, kunstmatig goedkope grondstoffen, goedkope grond, goedkope energie en steun bij de aanschaf van technologische vindingen.

Het Amerikaanse economenechtpaar Usha en George Haley van het Economic Policy Institute in Washington, bekend van hun onderzoek *How Chinese subsidies changed the world*, berekenden dat Chinese zonnepanelenmakers daardoor sinds 2008 de wereldmarkt veroveren en tegelijkertijd voor een mondiale prijsdaling van 75 procent voor een gebruiksklaar zonnepaneel zorgen.

Chinese producten op het gebied van duurzame energie en informatietechnologie zijn mede door de staatssteun ook zo'n 25 tot 30 procent goedkoper dan vergelijkbare producten van Amerikaanse en Europese fabrikanten, aldus de Haleys.